

Русіна Н. Г.
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ЮРИДИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

У статті розглянуто проблеми дистанційного навчання. Застосування комп'ютерної техніки призвело до комп'ютеризації освіти. Особливого поширення набула дистанційна форма навчання у вищих навчальних закладах, наприклад юридичних спеціальностей, яка за рахунок використання сучасних інформаційних технологій може бути реалізована як в умовах географічної віддаленості студента і викладача, так і безпосередньо у ВНЗ з метою формування самостійної діяльності студента.

Ключові слова: *дистанційне навчання, веб-сайти, телекомунікації, Інтернет, Інтранет, самостійне навчання, сучасні інформаційні технології.*

Широке впровадження комп'ютерних технологій у сфері соціального життя призвело до нового етапу в розвитку суспільства. Індустріальне століття поступилося століттю інформаційному, яке й визначатиме надалі головні види діяльності людей у сфері бізнесу, освіти, юриспруденції, методів поширення й отримання інформації.

Звичайно, інформаційні технології не могли залишити осторонь й освіту. Адже вона стосується категорії одного із найчутливіших та відкритих до нововведень соціальних просторів, і миттєво відображає зміни в суспільстві. Освіта є саме тим середовищем, яке створює численні неологізми, що з'явилися для номінації нових форм та методик навчання, змін у методах обробки та передачі інформації, особливо, нового змісту освіти. Застосування комп'ютерної техніки призвело до комп'ютеризації освіти, яка, в свою чергу, створила умови для навчання удома. Особливо поширення набула дистанційна форма навчання (distance learning або distance education) у вищих навчальних закладах (далі ВНЗ).

Дистанційне навчання в Україні досить активно почало впроваджуватися у вищі навчальні заклади після прийняття таких нормативних актів: Закону України "Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки" від 09.01.2007 року № 537-V; Постанови Кабінету Міністрів України "Про затвердження Програми розвитку системи дистанційного навчання на 2004–2006 роки" від 23.09.2003 № 1494; Наказу Міністерства освіти і науки України "Про затвердження Положення про дистанційне навчання" від 21.01.2004 № 40 (zareєстровано в Міністерстві юстиції України від 09.04.2004 № 464/9063); Наказу Міністерства освіти і науки України "Про затвердження правил використання комп'ютерних програм у навчальних закладах" від 02.12.2004 № 903 (zareєстровано в Міністерстві юстиції України від 17.01.2005 № 44/10324).

Метою роботи є можливості та проблеми використання сучасних інформаційних технологій для забезпечення широкого доступу населення до освітніх ресурсів, зокрема отримання юридичної освіти, і створення умов для безперервного навчання впродовж усього життя шляхом розвитку системи дистанційного навчання на основі новітніх педагогічних, інформаційних та телекомунікаційних технологій.

Основними завданнями, які ставляться до програми розвитку дистанційного навчання в Україні є:

- здійснення нормативно-правового, організаційного, науково-методичного, інформаційно-телекомунікаційного, матеріально-технічного, кадрового, економічного та фінансового забезпечення системи дистанційного навчання;
- удосконалення структури в системі дистанційного навчання шляхом розширення мережі її центрів;
- забезпечення контролю якості в системі дистанційного навчання за рахунок впровадження в практику експертизи курсів і технологій дистанційного навчання;
- розвиток дистанційної форми навчання в системі вищої освіти за всіма напрямками підготовки фахівців для гуманітарної, економічної, юридичної, природничої, інженерної, військової, аграрної та інших галузей;

– використання дистанційного навчання в системі післядипломної освіти для перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів у сфері підприємництва, державного та муніципального управління, системі митної та податкової служби, фінансово-банківській системі, а також педагогічних і науково-педагогічних працівників загальноосвітніх, професійно-технічних і вищих навчальних закладів;

– організація дистанційного навчання в системі загальної середньої та професійно-технічної освіти;

– забезпечення професійної підготовки та психологічної підтримки окремих груп населення, зокрема безробітних, громадян з особливими потребами, військовослужбовців строкової служби, осіб, що знаходяться в місцях позбавлення волі, тощо [1].

Досвід сучасного дистанційного навчання в різних країнах показує його величезні переваги:

1. Не дивлячись на велику відстань між викладачами юридичних відділень та студентами, спілкування між ними відбувається живо та оперативно, у дохідливій та привабливій формі;

2. Навчання стало комплексним і творчим. Щоб відповісти на одне найменше запитання, недостатньо заглянути до якого-небудь підручника. Часто готової відповіді немає ні в яких джерелах – її доводиться створювати самому, напружувати свій мозок.

Успіх дистанційного проекту залежить від багатьох чинників – ідеї проекту, його привабливості, продуманості, технологічності, адміністрування та багатьох інших причин.

Дистанційна освіта – це форма навчання, рівноцінна з очною, вечірньою, заочною та екстернатом, що реалізується, в основному, за технологіями дистанційного навчання [2].

Дистанційне навчання – це форма навчання, що за рахунок використання сучасних інформаційно-комп'ютерних технологій може бути реалізована як в умовах географічної віддаленості слухача і викладача, так і безпосередньо у вищому навчальному закладі з метою формування самостійної діяльності слухача.

Основними принципами дистанційного навчання є:

– гнучкість – територіальна, вікова, часова, змістовна, методологічна, соціально-комунікаційна;

– визначальна роль самостійної роботи слухачів на тлі постійного співробітництва;

– інтерактивна спрямованість навчання у взаємодії між слухачами і викладачем (максимально індивідуалізоване навчання, що базується на інформації про рівень знань слухача та його психологічні особливості, в першу чергу, особливості його сприйняття, стиль цілепокладання та рефлексії).

Технології дистанційного навчання – це відкрита розгалужена система дидактичних і інформаційно-комунікаційних технологій, створена за рахунок поєднання потрібних форм, методів і засобів навчання з метою отримання найвищої якості, що використовуються для розроблення системних дистанційних курсів, або їхніх модулів; здійснення навчального процесу і керування ним.

Дистанційний курс – це системно організований модуль, або комплекс модулів, освітньо-професійної програми ВНЗ, що відповідає всім вимогам дистанційного навчання. Основні компоненти дистанційного курсу – інформаційний навчально-методичний ресурс та інформаційно-комунікаційне забезпечення навчального процесу за дистанційною формою.

Дистанційне навчання у вищому навчальному закладі з юридичним профілем запроваджується з метою:

– реалізації ресурсних можливостей ВНЗ для підвищення якості навчання за рахунок оновлення змісту навчання та методів навчання, в тому числі особистісного підходу у навчанні;

– поширення доступу особистості до освітньо-професійних програм вищої освіти з використанням сучасних інформаційних ресурсів;

– індивідуалізації процесу навчання у відповідності до потреб, особливостей і можливостей кожного слухача, а також постійного розвитку особистості з метою подальшого самостійного навчання протягом життя.

Додатковими вимогами до вступників, які бажають стати студентами ВНЗ, що забезпечує дистанційну форму навчання, повинні бути:

– наявність постійного доступу до Інтернету та електронної пошти, в тому числі, з використанням ресурсів ВНЗ;

– вміння користуватися сучасними інформаційними та комунікаційними технологіями (MS Windows, MS Office, електронна пошта, Інтернет), що визначаються при вступі на основі результатів комп'ютерного тестування з інформаційних технологій (можуть бути попередньо вдосконаленими на базі ресурсів ВНЗ за додатковим договором).

Для студентів юридичних спеціальностей обов'язково під час вивчення курсу “Сучасні інформаційні технології” крім вивчення базових програм необхідно ознайомитися з роботою таких програмних продуктів: нормативною базою “Законодавство України”; інформаційно-пошуковою системою “ЛІГА-ЗАКОН”; аналітично-правовою системою “НАУ”. Окрім вищенаведеного при пошуку нормативних та судових актів в мережі Інтернет доцільно користуватися деякими спеціалізованими сайтами (наприклад, сайт “Єдиного державного реєстру судових рішень”.

Навчальний процес за дистанційною формою у ВНЗ має такі форми: доставка навчальної інформації, втілення інформації у самостійну діяльність при виконанні завдань та лабораторних робіт, самоконтроль і контроль, спілкування з тьютором – викладачем, співробітництво з викладачами і слухачами.

Основні види навчальних занять при дистанційній формі навчання: лекції, лабораторні, практичні, семінарські, індивідуальні заняття, консультації.

Реалізація навчальної діяльності здійснюється за допомогою навчальної інформації, розташованої у віртуальному навчальному середовищі, а також організації спілкування і співробітництва завдяки ІКТ (Інтернет, електронні пошта, чат, форум, дискусія тощо).

Контроль якості знань, умінь і навичок слухачів дистанційної форми забезпечується шляхом проведення системи контрольних заходів, що реалізуються в очному та дистанційному режимах.

Контрольні заходи включають поточний і підсумковий контроль.

Підсумковий контроль здійснюється на очних екзаменаційних сесіях.

Якість навчання за дистанційною формою повинна відповідати вимогам освітнього стандарту.

Найбільш значима проблема для системи освіти майбутнього – це інтеграція, створення єдиного освітнього та інформаційного простору. Це стратегічна проблема, спрямована на перспективний розвиток систем освіти різних країн світу, які усвідомлюють єдність і цілісність світу, взаємозв'язок і взаємозумовленість його складових частин. Україна, з її науковим потенціалом, досягненнями і здобутками в галузі класичної освіти не повинна стояти осторонь.

Особливу роль у аспекті предмета обговорення можуть і повинні зіграти нові інформаційні технології в повсякденному житті майбутніх юристів. У даному випадку хотілось би зупинитися на можливостях, які несуть в собі телекомунікаційні технології. Мова йде про глобальні телекомунікації, які допомагають відкрити вікно у широкий світ, організувати діалог культур. Студенти юридичних спеціальностей мають доступ до різноманітних інформаційних банків даних по всьому світу, можуть працювати разом над проектом, який їх цікавить, у межах телеконференції, обговорювати проблеми практично з усім світом.

Дистанційне навчання на базі комп'ютерних телекомунікацій у більшій мірі розширює ці можливості інтеграції. Людина, справді, у будь-який період свого життя здобуває можливість дистанційно отримати нову професію, підвищити свою кваліфікацію, розширити свій світогляд, причому практично у будь-якому науковому чи навчальному центрі світу.

За допомогою глобальних мереж долаються кордони. Людина входить у єдиний освітній простір. Під час сумісної роботи над проектами в курсах дистанційного навчання створюється найсильніша мотивація для самостійної пізнавальної діяльності студентів в

групах та індивідуально.

Така сумісна діяльність стимулює студентів юридичних спеціальностей на ознайомлення з різними точками зору на розглядувану проблему, на пошук додаткової інформації, на оцінку отримуваних власних результатів. Викладач стає керівником, координатором, консультантом, до якого звертаються не за посадою, а як до авторитетного джерела інформації, як до експерта. Обговорення проміжних результатів, дискусії, мозкові атаки, доповіді, реферати набувають іншої якості, оскільки вони вміщують не лише матеріал з підручників та офіційних довідників, але й точки зору партнерів із проекту з інших регіонів світу, отриманих ними даних, інтерпретацію фактів, явищ.

Телекомунікація (електронна пошта, телеконференції, у тому числі аудіо- та відеоконференції) дозволяють студентам самостійно формувати свій погляд на те, що діється у світі, усвідомлювати багато явищ та досліджувати їх з різних точок зору, нарешті, зрозуміти, що деякі проблеми можна вирішити тільки сумісними зусиллями. Це елементи глобального мислення.

Глобальні телекомунікації сприяють розвитку критичного мислення, лаконічності, логіки у вираженні точок зору.

Студенти юридичних спеціальностей ВНЗ сьогодні – це люди, які завтра будуть приймати важливі правові рішення. Вони покликані усвідомлювати всі подібності та розбіжності у їх поглядах на проблеми війни та миру, забруднення навколишнього середовища, радіоактивне забруднення, безробіття, інші глобальні проблеми.

Традиційне навчання зазнає в наш час істотних змін на всіх стадіях навчального процесу: підготовка курсів, проведення занять, виконання домашніх завдань, підготовка проектів та магістерських дисертацій. У значній мірі зміни у підходах до навчання ініціюються новітніми інформаційними технологіями, новими джерелами інформації. Нові технології не тільки забезпечують викладачів та слухачів новими засобами та ресурсами, але й змінюють самі способи комунікації між викладачами та слухачами.

Новий підхід характеризується використанням інтерактивних методів, які забезпечують двонаправлений потік інформації:

- викладач <=> студент
- студент <=> студент
- незалежно від форми заняття (лекція, практичне заняття, ділова гра,...)

Впровадження нових технологій має бути направленим на підвищення якості освіти і, як наслідок, на підвищення конкурентноздатності навчальних закладів. Тільки у цьому випадку нові технології є виправданими. Просте поповнення кількості “новітніх” засобів не дасть очікуваного результату.

На даному етапі, на нашу думку, нові технології вплинули на джерела інформації для підготовки курсів. До традиційних джерел, таких як спеціалізована література, періодичні видання, семінари, додалися нові on-line джерела інформації, які з’явилися завдяки бурхливому розвитку комунікацій.

Сучасні технології суттєво вплинули і на підходи до проведення занять. Одними з найбільш ефективних методів навчання є case study та комп’ютерні симуляції (навчальні ділові ігри, побудовані на базі спеціального програмного забезпечення). Якщо case study – це метод навчання на основі аналізу реальної ситуації в бізнесі, то комп’ютерні симуляції є фактично динамічними кейсами, у яких ситуація не фіксується, а кожного разу моделюється викладачем.

Традиційні і нові технології можуть успішно співіснувати. Завдяки сучасним технологіям усі форми занять (лекції, case study, computer simulations, практичні заняття з учбовими комп’ютерними програмами та ін.) можуть бути проведені як в аудиторії, так і дистанційно, але за різними методиками.

Деякі ВНЗ пропонують комбіновану або виключно дистанційну форму навчання, і вважають, що вона дає повноцінну освіту, при цьому є зручнішою для слухачів завдяки своїй гнучкості, оскільки слухачі можуть навчатися у зручній для них час, повноцінно працювати на роботі і вибирати навчальні курси з будь-якого віддаленого університету.

Маючи доступ до web-sites з матеріалами курсу у всіх зручних формах (відео-файли, текстові матеріали, слайди,...), або отримавши ці матеріали на аудіо- та відео-носіях, вони мають можливість багаторазово “прослуховувати” курс і самостійно визначати ті “порції” інформації, які вони здатні сприйняти за один раз.

Але, незважаючи на всі зручності дистанційного навчання, більшість викладачів вважають, що персональний контакт викладача з аудиторією є дуже важливим, а при викладанні деяких предметів може критично впливати на якість курсу і успішність його засвоєння.

Відношення викладачів навчальних закладів до нових технологій часто визначається їх відношенням до використання комп'ютера. Викладач, який не користується комп'ютером, вже автоматично не використовує сучасні програмні засоби підготовки матеріалів, Інтернет та інші on-line джерела інформації. Так само, викладач не використовує сучасне мультимедійне обладнання при проведенні занять.

Але труднощі і складнощі на цьому не закінчуються. Навчальні заклади мають суттєві фінансові обмеження на впровадження інформаційних технологій. Труднощі доступу до мережі Інтернет. Загальна проблема розвитку телекомунікацій в Україні. Більша частина нововведень – просто ініціатива викладача, що не підтримується фінансово.

У наші дні динаміка розвитку науки, техніки, економіки та права така, що професійні знання старіють кожні 3-4 роки. Щоб успішно протистояти браку кваліфікованих спеціалістів, необхідно переосмислити ставлення до освіти та професійної підготовки. Виникла потреба у створенні нової технологічної системи, яка дозволила б передати більшої кількості людей більший об'єм інформації та спеціальних знань. Одним з найперспективніших напрямів у цьому відношенні є запровадження дистанційного навчання на основі комп'ютерної і телекомунікаційної техніки.

Тут виникають такі питання: кого вчити та як організувати таке навчання? Кого у першу чергу сьогодні може зацікавити система дистанційного навчання? До цієї категорії можна віднести:

- студентів заочних відділень;
- студентів, які бажають навчатися за двома та більше навчальними програмами або окремими дисциплінами для отримання додаткової спеціальності;
- школярів та студентів, які змушені часто змінювати місце помешкання через специфіку роботи їх батьків (геологи, військові, будівельники та ін.) чи мешкають у місцевостях, віддалених від центрів навчання;
- робітників, службовців, інженерно-технічних та наукових працівників різних державних та приватних організацій, які проходять навчання, перепідготовку та підвищення кваліфікації;
- деякі категорії керівних працівників, яким завжди важко звільнити час на навчання.

Місце навчання теж грає велику роль. Найбільш підготовленими та зацікавленими у використанні системи дистанційного навчання є великі корпорації, відомства, фінансові та організаційні структури. З одного боку, вони всі, як правило, добре забезпечені комп'ютерною технікою, мають розвинуту структуру Intranet, швидкісний і постійний доступ до мережі Internet, а з другого, – висувають високі вимоги до рівня кваліфікації спеціалістів та мають нестабільний кадровий склад.

Результати дистанційного навчання, як і будь-якого іншого навчання, залежать від базових педагогічних принципів, покладених в його основу.

Традиційний зміст освіти концентрується у одноманітних джерелах – підручниках і посібниках, основне призначення яких – трансляція студентам відібраного змісту. Прогресуюче збільшення об'єму і доступності освітньої інформації, яка є у Web-середовищі, на CD-ROMs і DVD-носіях, в електронних книгах та віртуальних бібліотеках, уже не потребує від студента її засвоєння. Більш значимим виявляється вибір чи побудова того особистісно-орієнтованого змісту освіти, яке відповідає програмі занять кожного студента.

Варто зазначити, що якість навчання суттєво зростає, якщо слухачі мають хороші роздаткові матеріали. Важливим фактором є підготовка матеріалів у тому форматі, який

легко читається.

Дистанційні форми підбору та структурування змісту освіти дозволяють використати дані, у яких немає єдиного інформаційного джерела, що значно розширює потенційне освітнє середовище.

Наприклад, використання Chat-форми проведення дистанційних занять дозволяє здібному студенту (і викладачу) знаходитися одночасно у деяких віртуальних класах та вести навчання більш інтенсивно, ніж це можливо у очному навчанні. Зовсім особливим чином може бути організована групова робота дистантних студентів, які займаються у окремих кімнатах Chat.

Креативний характер дистанційного навчання реалізується за допомогою інших форм і методів дистанційної творчості: методів участі у E-mail, Chat та відеоконференціях, дистанційного варіанту “мозкового штурму”, способів створення та захисту студентами освітніх Web-сторінок, методів роботи з пошуковими системами, методів виконання дистантних дослідницьких праць і колективних освітніх проектів. Ефективними, наприклад, є такі дистантні форми занять, як ділові ігри, практикуми.

Індивідуальні дистанційні заняття (тьюторство) і організація дистанційного навчання в групі потребує різних телекомунікаційних форм. Для індивідуальних занять інтенсивність взаємодії тьютора та студента не така важлива, тому для забезпечення занять достатньо можливостей E-mail.

Для дистанційних занять в групі, де кількість і якість освітніх взаємодій визначає ефективність навчання, прийнятнішим є режим телеконференції.

Дистанційні технології дозволяють розширити можливості очної освіти, збільшивши взаємну доступність віддалених студентів, педагогів, спеціалістів, а також інформаційних масивів і, що особливо специфічно, – віртуальних освітніх об’єктів. Основна ж ціль віртуальної освіти, як і освіти взагалі, – це виявлення та досягнення людиною свого призначення у реальному світі, який поєднується з його віртуальними та іншими можливостями.

З вищевикладеного, можна зробити висновки:

– дистанційне навчання в Україні набирає свого поширення завдяки швидкому розвитку інформаційних комп’ютерних технологій;

– сучасний стан розвитку дистанційного навчання у ВНЗ юридичних спеціальностей ще не відповідає вимогам суспільства, яке прагне стати рівноправним членом європейської та світової спільноти, де мільйони громадян задовольняють свої освітньо-інформаційні потреби через телекомунікаційні мережі, в тому числі через Інтернет;

– навчальні заклади, організації та установи, які впроваджують або використовують технології дистанційного навчання, наштовхуються на реальні труднощі, подолання яких потребує цільового фінансування, об’єднання зусиль цих закладів із зусиллями державних органів, координації спільних дій та нормативно-правового забезпечення, що сприятиме прискоренню цього процесу, а також зменшить інтелектуальні, матеріальні та фінансові витрати на впровадження і розвиток дистанційного навчання в цілому;

– розвиток технології надасть нові можливості щодо отримання вищої освіти молоддю, яка проживає в районних центрах та сільській місцевості та залучення їх до якісної освіти, яка не залежить від місця отримання її, підвищення кваліфікації працюючих робітників, активізації самостійної роботи студентів, надання навчальних послуг студентам з різних регіонів України і навіть інших країн без відриву від основної роботи.

Використана література:

1. КМ України // Постанова КМ, від 2003.09.23, № 1494. – “Про затвердження Програми розвитку системи дистанційного навчання на 2004-2006 роки”.
2. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні. – Режим доступу: // www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html
3. Закон України “Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки” від 09.01.2007 року № 537-V:// ВВР, 2007, N 12, ст.102
4. *Агапонов С. В. и др.* Средства дистанционного обучения. Методика, технология, инструментарий / под

- ред. З. О. Джалиашвили. – СПб. : БХВ – Петербург, 2003. – 336 с.
5. Андреев А. А., Рубин Ю. Б. Кафедра в системе открытого образования // Инновации в образовании. – 2001. – № 5. – С. 38-41.
 6. Кудрявцева С. П., Колос В. В. Трансформація системи освіти України на основі впровадження сучасних комунікаційних технологій. Національний центр інноваційних технологій у навчанні. Праці семінару. 1-2 листопада 2000 р., Київ.
 7. Манако А. Ф., Синиця К. М. Некоторые проблемы подготовки магистров в современном информационном обществе. Праці 2-ої Міжнародної конференції “Інтернет-Освіта-Наука” (IES-2000), 10-12 жовтня 2000 р., Вінниця.
 8. Мушак А. Я. Методологія використання інтерактивної мультимедіа в дистанційному навчанні. Тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції “Проблеми впровадження інформаційних технологій в економіці та бізнесі”, м. Ірпінь, травень 2000 р.
 9. Овсянников В. И. Заочное и дистанционное образование: близнецы или антиподы / В. И. Овсянников // Открытое образование. – 2002. – № 2. – С. 64-73.
 10. Олійник В. В., Гравіт В. О. Положення про організацію дистанційного підвищення кваліфікації в післядипломній педагогічній освіті. – К. : ЦППО, 1999. – 13 с. (АПН України, ЦППО).
 11. Олійник В. В. Концепція дистанційного навчання в системі підвищення кваліфікації працівників освіти. – К., 1999. – 14 с. (АПН України, ЦППО).

Русина Н. Г. Дистанционное обучение в высших учебных заведениях юридических специальностей.

В статье рассмотрены проблемы дистанционного обучения. Применение компьютерной техники привело к компьютеризации образования. Особое распространение получила дистанционная форма обучения в высших учебных заведениях юридических специальностей, которая за счет использования современных информационных технологий может быть реализована как в условиях географической удаленности студента и преподавателя, так и непосредственно в ВУЗе с целью формирования самостоятельной деятельности студента.

Ключевые слова: дистанционное обучение, веб-сайт, телекоммуникации, Интернет, Интранет, самостоятельное обучение, современные информационные технологии.

Rusina N. G. Distance education in higher educational institutions legal specialties.

The article deals with the problem of distance education. The application of computer technique led to computerization of education. The distance education has been widely used recently at higher educational establishments. This form of education applying modern information technologies can be introduced both in the conditions of geographical remoteness of a student and a teacher and directly at the educational establishment to give the students opportunity of working independently.

Keywords: distance education, web-site, telecommunications, Internet, Intranet, independent learning, modern information technologies.

Рябченко С. В.
Чернігівський національний педагогічний університет
імені Т. Г. Шевченка

**СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ
ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ БІОЛОГІЇ
В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ**

Стаття присвячена обґрунтуванню необхідності використання новітніх педагогічних технологій у процесі формування професійної компетентності майбутніх вчителів біології.

Ключові слова: професійна компетентність, євроінтеграція, компетентнісний підхід, компетенції, педагогічні технології, особистісно орієнтовані технології, вчитель біології, процес підготовки.

Аналіз проблеми формування фахової компетентності майбутніх учителів біології дає змогу зробити висновок, що вимоги до рівня професійних якостей учителя в Україні зростають, удосконалюються критерії оцінки рівня володіння відповідними компетенціями,